

Gemeente
Haarlem

Naar 40% bereik bij
vroegsignalering:

*Wat vindt de inwoner er eigenlijk
van?*

Gemeente
Haarlem

certin

Agenda

- Aanleiding
- Huidige werkwijze Haarlem
- Toestemming vs instemming
- Ontwerpen vanuit inwonersperspectief
- Workshop: Ervaringen in je eigen leven
- De aanpassing: “Ruimte voor twijfel”
- Het prototype & reacties
- Gespreksvoering
- Evaluatie van deelnemers
- Vervolgstappen in Haarlem
- Take home
- Meer weten?

Aanleiding

Dwars door domeinen. Landelijke programma met Divosa en het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft als doel de dienstverlening voor inwoners met multiproblematiek te verbeteren

Ook Gemeente Haarlem wil naar 40% **werkelijk bereikt** bij vroegsignalering

- We benaderen al proactief/telefonisch bij vroegsignalering signalen
- We raken nog teveel mensen kwijt binnen in de opvolging

Discussie die we intern voeren: **toestemming vs. Instemming**

- Toestemming is een juridisch begrip, en is wegens wettelijk kader niet nodig (AvG)
- Instemming voor succesvolle opvolging is wel nodig

Onze ambitie is om vanuit inwonersperspectief het succes van proactieve dienstverlening te vergroten

dwars door domeinen

Gemeente
Haarlem

Toestemming vs Instemming bij pro-actieve dienstverleningsvormen

Toestemming vaak gezien als een juridisch concept

- Toestemming is juridische gezien bij bestaand wettelijk kader vaak helemaal niet nodig.

Mogelijk gevolg: geen oog voor of iemand eigenlijk wel wil.

- Dat ik u mag bellen, wil niet zeggen dat u in gesprek moet.

Goed toestemming vragen is lastig:

- Waar zeg ik precies Ja tegen?
- Heb ik de vrijheid om nee te zeggen?
- Heeft dat gevolgen voor de toekomst?
- Witte jassen effect?
- Ik zeg ja, want ik want dan ben ik ervan af.

Mogelijk gevolg: toestemming zonder instemming

Ontwerpen vanuit inwonersperspectief

Er is NIETS zo moeilijk als je echt verplaatsen in de situatie van een ander.

Van buiten naar binnen naar je eigen dienstverlening kijken.

En daarbij:

- dezelfde stress ervaren
- eerdere ervaring met de overheid meenemen
- vanuit dezelfde onbekendheid met de overheid.

Gemeente
Haarlem

 HOGESCHOOL
UTRECHT

 certin

Ontwerpen vanuit inwonersperspectief

HU ontwikkelde een ontwerpmethode vanuit ethische waarden, met:

- ervaringsdeskundigen
- consulenten en medewerkers klantcontact
- beleidsmakers.

Met de stem van inwoners via raadpleging vooraf, tijdens en achteraf.

Op basis van Design Thinking, verrijkt met technieken uit Value Sensitive Design.

Gemeente
Haarlem

 HOGESCHOOL
UTRECHT

 certin

Ervaringen in je eigen leven

Eén van de technieken in de methode is het verkennen van vergelijkbare mechanismen in je eigen leven.

Gedachte: Je als professional verplaatsen in je doelgroep is echt heel erg lastig/onmogelijk, maar specifieke mechanismen maak jij zelf ook mee in je eigen leven.

Gemeente
Haarlem

certin

Ervaringen in je eigen leven

Opdracht

Individueel nadenken over ervaring waarin je zelf toestemming moest geven.

- Zoek naar ervaringen buiten je dagelijks werk.
- In contact met organisaties in andere sectoren / buiten de overheid.
- Of in je persoonlijk leven / familie / vriendenkring.

Bespreek in 5 minuten de verhalen in jouw groepje.

- Wat gebeurt er in de verhalen: Werd toestemming gegeven? Was het OK?
- Zijn er gemeenschappelijkheden tussen de verhalen?

Per groepje delen jullie een van de situaties.

- We bespreken met elkaar wat er bij jou gebeurde.
- En hoe je dat oploste vs wat het erger maakte?

“Ruimte voor twijfel” uitkomst

Gezocht

Een verklaring voor het aan de telefoon instemmen met een afspraak en vervolgens geen afspraak maken of niet verschijnen.

Invalshoek

Te makkelijk of impliciet omgaan met het vragen van toestemming leidt verderop in het traject tot twijfels en spijt, afhaken.

O.b.v. kennis over Decision Regret, Decision Conflict, Consent in de zorg

Uitkomst

Wat “effectief lijkt” vroeg in traject, leidt tot problemen in het vervolg.

Gemeente
Haarlem

HOGESCHOOL
UTRECHT

“Ruimte bieden voor twijfel” interventie

- Als inwoners twifelen of ze ingaan op het aanbod van de gemeente is dat eigenlijk heel normaal/gezond
- Dat draagt mogelijk bij aan het ook werkelijk gebruik maken van de dienstverlening van de gemeente.
- En leidt misschien soms tot het verkennen van alternatieve opties, en dat is ook prima.

Prototype

Persoonlijk

Denk gerust even na over ons aanbod.

De gemeente Haarlem heeft u gebeld. We boden u een gesprek aan over ondersteuning bij geldzaken. We begrijpen natuurlijk dat u daar even over na moet denken.

Het is een vrijblijvend aanbod. Het is niet verplicht.

We willen u niet overhalen. We willen u helpen kiezen of zo'n gesprek nu bij u past.

Is zo'n gesprek wel nuttig voor mij? ▼

Wil ik de gemeente wel spreken? ▼

Kan iemand anders mij helpen? ▼

Ja, ik wil een gesprek

Nee, liever niet

We zijn er morgen ook nog

Dat is prima. U kiest zelf of u hulp wilt. We hebben hier wat informatie die u misschien helpt.

Wat u zelf al kunt doen ▼

Mensen wachten soms erg lang ▼

Als uw situatie verandert, dan kunt u altijd later nog eens een [afspraak maken](#).
U mag ook bellen natuurlijk, op 14 023.

Wanneer komt het u uit?

"Kies een moment en laat uw nummer achter. Een medewerker belt u dan voor het gesprek."

Maandag 23 maart - 10:00 uur

Dinsdag 24 maart - 14:30 uur

Woensdag 25 maart - 09:15 uur

Donderdag 26 maart - 11:00 uur

Vrijdag 27 maart - 16:00 uur

Reacties op het prototype

Proactief

- Niets over ongevraagde aard.
- Ook: "Waarom bel je niet gewoon".

Ontspannen toon

- "Fijn."
- "Heel anders dan anders."
- Maar ook: "Zo hoort een gemeente niet te communiceren."

Vertrouwen

- "Fijn als de gemeente meer naar ons omkijkt."
- Maar ook: "Ik vertrouw niets wat van de overheid komt."

Reacties op het prototype

Autonomie

- “Fijn, zo hoef ik mijn kinderen niet te belasten met zorgen.”
- Maar ook: “Ik regel dit allemaal zelf wel.”

Huisstijl

- “ Die uitstraling is wat anders dan ik van de gemeente zou verwachten. Misschien wat minder zakelijk... dit is eerder iets wat ik zelf of gewoon mensen onderling zou sturen.”
- Maar ook: “Ik word zenuwachtig als ik een “overheidsbrief ontvang.”

Gespreksvoering

altijd al

- Het contact is laagdrempelig, open en vriendelijk in toon
- Wel professioneel en duidelijk over de ontstane situatie.
- We nemen de tijd voor een rustig gesprek: neutraal en zonder oordeel

Vanuit vertrouwen zorgen dat het gesprek in beweging komt, met gerichte vragen.

Het doel:

- Motivatie en bereidheid tot hulp verkennen
- Zorgen en twijfels bespreekbaar maken
- Is er behoefte aan ondersteuning met een vervolgspraak?

Gemeente
Haarlem

HOGESCHOOL
UTRECHT

Gespreksvoering

nieuwe Inzichten

Mensen kunnen overrompeld zijn, ook na een rustig gesprek niet alles nog verwerkt. Er is onvoldoende tijd geweest om het complete plaatje te overzien. Gevolg:

- uiten van twijfel tijdens gesprek
- of een directe NEE (ik los het zelf wel op)
- of twijfel na de JA.

Medewerkers bewust gemaakt van: ruimte voor twijfel is nodig en goed. Dit willen we meer bieden.

Een SMS met informatie toezenden is net zo goed als een vervolgspraak.

Gemeente
Haarlem

HOGESCHOOL
UTRECHT

Gespreksvoering

nieuwe aanpak

- Bij Nee, twijfel en een JA. Bieden we actiever de SMS aan.
- Met hierin de contactgegevens en achtergrondinformatie.
- We sturen meer op instemming ipv toestemming voor versturen.
- Ipv “wilt u een sms met een link naar meer informatie?”
“Denkt u er rustig over na en neem contact op wanneer het u past.”

Doel: inwoners nemen zelf contact op en gemaakte vervolgspraken gaan vaker door.

Gemeente
Haarlem

HOGESCHOOL
UTRECHT

Reacties vanuit klantcontact

Inwoner

“Wat fijn dat jullie dit doen, ik heb het nu niet nodig maar ik ga jullie telefoonnummer opslaan.”

Collega

“Ik wilde net vragen of ik een sms mag versturen met daarin de contactgegevens.”

Inwoner

“Dat is heel fijn, ik ga de gegevens bewaren, heel erg bedankt dat jullie de tijd hiervoor nemen.”

**Gemeente
Haarlem**

**HOGESCHOOL
UTRECHT**

Evaluatie van deelnemers

Gemeente
Haarlem

Evaluatie van deelnemers

	Sterk	Gemist
Werkwijze	<p>Diverse samenstelling van de groep</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ervaringsdeskundigen - Uitvoering en beleid - Wetenschap <p>Opkomst!</p> <p>Samen denken en delen=goed</p>	<p>Implementatie!</p> <p>“Nu doorpakken en niet in de onderzoeksfase blijven hangen”</p> <p>Gemist als partner: Welzijnsorganisatie</p>
Uitkomst	<p>Leverde meer bewustzijn op over onze rollen en de inwoner</p> <p>Stapje vooruit, goede ideeën</p> <p>Commitment vanuit de verschillende rollen</p>	

Vervolgstappen Haarlem

Verder met doorontwikkeling / aanpassingen doorvoeren:

Het bieden van “ruimte voor twijfelen” en bijbehorende ontspannen toonzetting wordt zoveel mogelijk consistent doorgevoerd

Dit leidt ook tot aanpassingen op andere contactmomenten:

- de initiële brief
- de werkinstructies voor de medewerkers van het contactcenter

Communicatiecampagne

Take home / Conclusie

Aandachtspunten bij “streven naar 40%”

1. Het risico is dat we alleen kijken **naar het eerste contactmoment**, en niet hoe ver mensen in de dienstverlening komen
  - a. En dat maakt sommige keuzen misschien zelfs averechts
2. We tellen wie **door ons** bereikt wordt, en niet wie we activeren tot eigen actie of wie contact zoekt met anderen, of later met ons.

Ontwerpen vanuit inwonerperspectief leidde tot omdenken:

- “(Met mate) twijfelen is iets goeds”

Meer weten? Verder praten?

- Over ervaringen met vroegsignalering in Haarlem?
Alyssia Theijs, atheijs@haarlem.nl
- Over project Dwars door domeinen?
Carin van Empel, cvanempel@haarlem.nl
- Over de inzet van het klant contact center?
Ivar van der Haas, i.vanderhaas@certin.nl
- Over Value Sensitive Design Thinking?
Jeroen van Grondelle, jeroen.vangrondelle@hu.nl

*Dit project werd mede mogelijk gemaakt door het
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties*

